

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

ARCHI-PRZYGODY

ZBIÓR ZADAŃ

DLA KLAS 1-3 SZKOŁY PODSTAWOWEJ

SPIS TREŚCI

I EDUKACJA POLONISTYCZNA	4	V EDUKACJA PLASTYCZNA	38
ZADANIE 1: Gdzie mieszkamy?	5	ZADANIE 1: Kolory wokół mnie	39
ZADANIE 2: Domy w literaturze	6	ZADANIE 2: Komiks	40
ZADANIE 3: Zieleń w mieście	7	ZADANIE 3: Paleta barw	41
ZADANIE 4: Dzieci z Bullerbyn	8	ZADANIE 4: Fasady budynków	42
II EDUKACJA MATEMATYCZNA	10	VI EDUKACJA TECHNICZNA	43
ZADANIE 1: Meble na miarę naszych potrzeb	11	ZADANIE 1: Budujemy kładki	44
ZADANIE 2: Budynki o różnych wysokościach	13	ZADANIE 2: Budujemy bazę	45
ZADANIE 3: Mierzymy dom	17	ZADANIE 3: Budujemy wieżę	46
ZADANIE 4: Wymiary mojego pokoju	18	ZADANIE 4: Budujemy dom dla naszych zabawek	47
III EDUKACJA SPOŁECZNA	19	VII EDUKACJA JĘZYKOWA	48
ZADANIE 1: Place miejskie	20	ZADANIE 1: Budynki użyteczności publicznej	49
ZADANIE 2: Reklama w krajobrazie	24	ZADANIE 2: Nauka słówek z pomocą fiszek	51
ZADANIE 3: Moje miejsca	26	ZADANIE 3: Moja pocztówka	52
ZADANIE 4: Widok z mojego okna	27	ZADANIE 4: W moim pokoju	53
IV EDUKACJA PRZYRODNICZA	28	Źródła zdjęć i ilustracji	54
ZADANIE 1: W trosce o wodę	29		
ZADANIE 2: Zieleń wokół nas	33		
ZADANIE 3: Gdzie mieszkają zwierzęta?	36		
ZADANIE 4: Dom w ogrodzie, ogród w domu?	37		

Szanowni Nauczyciele, Rodzice, Opiekunowie,

prezentujemy Wam zbiór zadań dla dzieci w wieku 6–8 lat (poziom klas 1–3 szkoły podstawowej), zgodny z założeniami programu Archi-przygody, a także z podstawą programową Ministerstwa Edukacji Narodowej. Zadania mogą stanowić element edukacji szkolnej, ale przygotowane zostały przede wszystkim jako propozycja urozmaicenia i wzbogacenia nauczania zdalnego.

Edukacja architektoniczna, którą za cel stawia sobie program Archi-przygody, jest zagadnieniem interdyscyplinarnym. Odniesienie do architektury możemy odnaleźć w każdym przedmiocie szkolnym oraz dostrzec w codziennym życiu, co pozwala zdać sobie sprawę, jak bardzo jest istotna. Dzięki edukacji architektonicznej najmłodszy nie tylko zdobywają nową wiedzę, ale przede wszystkim zaczynają kształtować w sobie postawę aktywnego obserwatora otaczającego ich świata, uczą się wrażliwości w odniesieniu do przestrzeni oraz formułują i uzasadniają własne zdanie.

Zadania zawarte w zbiorze zostały przygotowane tak, by możliwe było wykonywanie ich w domu, z pomocą narzędzi i przyborów, które znajdują się na biurku każdego ucznia, a które z łatwością można zastąpić tym, na co pozwala dziecięca wyobraźnia. Aby ułatwić korzystanie ze zbioru, zadania pogrupowano

w rozdziały poświęcone edukacji: polonistycznej, matematycznej, społecznej, przyrodniczej, plastycznej, technicznej oraz językowej (język angielski). Przy każdym poleceniu znajduje się lista materiałów i pomocy potrzebnych do wykonania ćwiczenia.

Zdajemy sobie sprawę, że w procesie edukacji niezbędny jest udział nauczyciela, rodzica lub opiekuna, oraz że kontakt za pośrednictwem internetu nie zastąpi w pełni zajęć w szkole. Proponujemy zatem zadania, które, mamy nadzieję, pomogą urozmaicić zdalną edukację oraz zawrzeć w niej wątki z programu Archi-przygody.

Wykonując ćwiczenia, uczniowie nie tylko będą mogli poznać zagadnienia związane z architekturą, ale także pracować z wykorzystaniem różnych narzędzi i technik edukacyjnych pozwalających na rozwój kreatywności, wiedzy o świecie i zjawiskach w nim zachodzących oraz budować relację z otoczeniem.

Zbiór zadań został przygotowany przez edukatorów architektonicznych od lat współpracujących z Narodowym Centrum Kultury, a także poddany merytorycznej ocenie pedagogów i architektów.

I EDUKACJA POLONISTYCZNA

ZADANIE 1: Gdzie mieszkamy?

Przeprowadź wywiad z rodzicami/opiekunami na temat miejsca oraz okolicy, w której mieszkasz.

Zadaj rodzicowi/opiekunowi pytania:

1. Co sprawiło, że mieszkamy w tym miejscu?
2. Czy pamiętasz, jak zmieniała się ta okolica, od kiedy tu zamieszkaliśmy?
3. Podczas jakiej pory roku nasza okolica podoba Ci się najbardziej i dlaczego?
4. Które miejsce w naszej okolicy jest najciekawsze?
5. W którym miejscu najbardziej lubisz przebywać?
6. Jakie miejsce w naszej okolicy jest związane z Twoim przyjemnym wspomnieniem?
7. Czy jest coś, co można by zmienić w tej okolicy, żeby była bardziej przyjazna i wygodniejsza dla mieszkańców, zapewniała zdrowe warunki życia, była bardziej estetyczna?

Na podstawie informacji uzyskanych podczas wywiadu zaprojektuj i wykonaj plakat opowiadający o Twojej okolicy, który zachęcałby do zamieszkania w pobliżu. Możesz przedstawić to miejsce takim, jakie jest teraz lub takim, jakim mogłoby być, gdyby wprowadzić zmiany zaproponowane przez Twoich bliskich.

MATERIAŁY: biała kartka A3, papier kolorowy, klej, nożyczki, kredki, flamastry

ZADANIE 2: Domy w literaturze

Przeczytaj poniższe cytaty, a następnie wykonaj polecenie.

Filifionka wiedziała, że nadeszła jesień, i zamknęła się w środku. Jej dom wydawał się całkowicie nieprzystępny i opustoszały. Lecz ona była w nim, schowana w jego najgłębszym wnętrzu, za szczelnymi ścianami i murem świerków zastaniających okna.

Tove Janson, *Dolina Muminków w listopadzie*

Ach! Nic nie daje takiego poczucia komfortu jak przebywanie w domu.

Jane Austen, *Emma*

Dom jest maszyną do mieszkania.

Le Corbusier

1. Jakie odczucia wzbudzają w Tobie te wypowiedzi?
2. Która z nich budzi pozytywne skojarzenia, a która zainteresowała Cię z innego powodu?
3. Na podstawie wybranego cytatu przedstaw dom za pomocą kolażu.

Jeśli żaden z powyższych cytatów Ci się nie spodobał, możesz wybrać opis domu z Twojej ulubionej książki.

MATERIAŁY: biała kartka A3, gazety, pocztówki, foldery, ulotki, klej, nożyczki

ZADANIE 3: Zielen w mieście

Przeczytaj wiersz Joanny Kulmowej *Zielen w mieście*, a następnie wykonaj polecenie.

*Zielen w mieście
ledwie się mieści.
Mało jej ogródków na przedmieściach.
To ciasnota jej doskwiera
na skwerach.
To ją dusi dym.
To bruk ją uwiera.
Tyle –
że wyściubia trawkę spod chodnika.
Tyle –
że zza płotu listek wytyka.
Tyle –
że wysunie się brzoźką nad rynną.
Tyle –
że tam będzie,
gdzie jej być nie powinno.
Otwórzmy jej drzwi i okna
na przestrzał –
żeby mogła wejść swobodnie
do mieszkań.*

Przyjrzyj się temu, co podsunęła Ci wyobraźnia podczas czytania wiersza. Zwróć uwagę na szczegóły, kolory, usłysz dźwięki, zapachy. Zapamiętaj najciekawszy obraz, przeanalizuj go, a następnie narysuj.

MATERIAŁY: biała kartka A3, ulubione przybory to rysowania

ZADANIE 4: Dzieci z Bullerbyn

Przeczytaj fragment książki Astrid Lindgren *Dzieci z Bullerbyn*, a następnie wykonaj polecenie.

Nazywam się Lisa. Jestem dziewczynką, to chyba od razu widać z imienia. Mam siedem lat i wkrótce skończę osiem. (...) Lasse i Bosse to moi bracia. (...) Mieszkamy w zagrodzie, która nazywa się Śródkowa. Nazywa się tak dlatego, że leży pomiędzy dwiema innymi. Tamte zagrody nazywają się Północna i Południowa. Wszystkie trzy położone są obok siebie. Jak na rysunku.

To niezupełnie tak wygląda w rzeczywistości, ale to dlatego, że nie umiem zbyt dobrze rysować. W Zagrodzie Południowej mieszka chłopiec, który ma na imię Olle. On nie ma wcale rodzeństwa. Lecz bawi się z Lassem i Bossem. Ma osiem lat i też bardzo prędko biega. Natomiast w Zagrodzie Północnej mieszkają dziewczynki. Dwie. Co za szczęście, że i one nie są chłopcami! Nazywają się Britta i Anna. Britta ma dziewięć lat, a Anna tyle co ja. Obie lubię jednakowo. Może tylko trochę bardziej Annę. Więcej dzieci nie ma już w Bullerbyn. Tak się nazywa ta wioska. Jest to bardzo mała wioska, tylko trzy zagrody: Północna, Śródkowa i Południowa. I tylko sześcioro dzieci: Lasse i Bosse, i ja, i Olle, i Britta, i Anna.

Zastanów się, jak mogłaby wyglądać taka wioska. Z dostępnych materiałów zbuduj makietę małej osady dla trzech rodzin. Pamiętaj o miejscach wspólnej zabawy, wspólnego przebywania. Zaplanuj wszystko tak, by osada mogła powiększyć się o następne budynki – ale by nie zaszkodziło to przyrodzie.

1. Co oprócz domów znajduje się w Twojej osadzie?
2. Czy domy trzech rodzin mogą być ze sobą połączone, czy lepiej, gdy stoją obok siebie, ale osobno?
3. Czy każdy z domów powinien mieć swój własny ogród, czy też ogród może być wspólny?
4. Czy rodziny mają jakieś wyjątkowe miejsce, w którym się spotykają?
5. Czy Twoją wioskę zamieszkują jakieś zwierzęta?
6. Co znajduje się wokół budynków? Las? Pola? Łąki? A może rzeka lub jezioro?

MATERIAŁY: sztywna podkładka, pudełko, tektura, papier kolorowy, tekturowe rolki, klej, nożyczki, drewniane patyczki, np. zapałki bez główek, plastelina, kredki, flamastry

II

EDUKACJA MATEMATYCZNA

ZADANIE 1: Meble na miarę naszych potrzeb

Przespaceruj się po swoim mieszkaniu, zwracając szczególną uwagę na to, jakie rozmiary mają meble.

1. Czy krzesło, na którym siedzisz, jest takiej samej wielkości jak krzesła, na których siadają dorośli?
2. Czy blat kuchenny jest na tej samej wysokości co blat Twojego biurka? Jak myślisz, od czego to zależy?
3. Spróbuj znaleźć meble podobnego typu, ale różnego rozmiaru lub wysokości.

Ludzie od zawsze tworzyli potrzebne im przedmioty w taki sposób, by były one dla nich wygodne i użyteczne. Z tych reguł korzystają też współcześni projektanci, którzy dopasowują wielkość mebli m.in. do wzrostu osoby z nich korzystającej.

Na dwóch kartkach papieru narysuj schemat podobny do tego ze strony 12. W pierwszym schemacie narysuj postać dorosłego o wysokości 20 cm, a w drugim postać dziecka o wysokości 10 cm. Następnie narysuj wskazane meble, dostosowując ich wymiary do postaci.

MATERIAŁY: białe kartki A3, ołówek, linijka, kredki

krzesło

blat kuchenny

drzwi

ZADANIE 2: Budynki o różnych wysokościach

Zapoznaj się z poniższymi informacjami oraz zdjęciami, a następnie wykonaj polecenie.

Budowle różnią się od siebie wieloma cechami. Jedną z nich jest wysokość. Budynki, nawet te parterowe, są znacznie wyższe od Ciebie, a nawet od Twoich rodziców/opiekunów. Różne wysokości mają nawet podobne do

siebie obiekty, np. domy jednorodzinne. Na potrzeby zadania przyjmijmy jednak, że taki dom ma około 10 m. Zapoznaj się teraz z poniższymi zdjęciami oraz ich opisami, a następnie wykonaj polecenie i odpowiedz na pytania.

Krzywa Wieża, będąca dzwonnica katedry w Pizie we Włoszech, ma około 60 m wysokości, czyli tyle co 6 domów jednorodzinnych ustawionych jeden na drugim.

II EDUKACJA MATEMATYCZNA

Moskiewski Uniwersytet Państwowy im. Łomonosowa znajduje się w stolicy Rosji. Jego wysokość to około 250 m, czyli tyle co 25 domów jednorodzinnych.

Meczet to świątynia, w której modlą się wyznawcy islamu. Przy meczetach znajdują się wysokie wieże – minarety. Meczet Hassana II, który widzisz na zdjęciu, znajduje się w Casablance w Maroku. Minaret tej świątyni ma wysokość około 200 m, czyli tyle co 20 domów jednorodzinnych.

II EDUKACJA MATEMATYCZNA

Inny przykład wieży przy świątyni to pagoda. Pagody wznoszą wyznawcy buddyzmu na Dalekim Wschodzie. Na zdjęciu możesz zobaczyć pagodę Szwedagon, która znajduje się Rangunie w Birmie i ma wysokość około 90 m, czyli tyle co 9 domów jednorodzinnych.

Kaplica Kadetów znajduje się na terenie Akademii Sił Powietrznych USA w miejscowości Colorado Springs. Siedemnaście „strzał” składających się na budynek ma około 45 m wysokości, czyli tyle co 4 i pół domu jednorodzinnego.

Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Niteroi w Brazylii w porównaniu do poprzednich budynków nie jest wysokie, ma około 15 m wysokości, czyli tyle co 1 i pół domu.

Na kartce w kratkę spróbuj narysować każdy z budynków. Twoje rysunki nie muszą być idealne – najważniejsze, by zachować odpowiednią różnicę między wysokościami budynków. Zacznij od domu jednorodzinnego: niech jego wysokość będzie równa dwóm kratkom. Kolejne budynki powinny być odpowiednio wyższe, np.: skoro Krzywa Wieża w Pizie ma taką wysokość jak 6 domów, to powinna być wysoka na 12 kratek. W ten sam sposób narysuj pozostałe budynki.

1. Wyobraź sobie, że możesz wybrać wysokość budynków w Twoim najbliższym otoczeniu. Jakiej wysokości budynki wybierzesz i dlaczego?
2. Zastanów się, jakie wady i zalety mogą mieć wysokie i niskie budynki.
3. Jak myślisz: budynki stojące przy jednej ulicy powinny mieć taką samą (albo bardzo podobną) czy różną wysokość? Uzasadnij swoje zdanie rysunkiem.

MATERIAŁY: kartka w kratkę A4 (może być wyrwana ze środka zeszytu), ołówek lub czarny cienkopis

ZADANIE 3: Mierzemy dom

Narysuj schemat swojego domu, pomagając sobie poniższymi poleceniami.

Narysuj schematyczny układ swojego mieszkania lub jednej z kondygnacji domu, mierząc pomieszczenia własnymi stopami i krokami. W tym celu przejdź wzdłuż ścian, stawiając stopę za stopą, jednocześnie licząc, ile stóp składa się na długość każdej ze ścian. W ten sam sposób zmierz wszystkie ściany domu.

1. Kartkę w kratkę umieść na sztywnej podkładce. Stań w najdalszym od wejścia kącie swojego pokoju. Niech każdy Twój krok odpowiada jednej kratce na rysunku.
2. Narysuj po liniach kratki zeszytu schematyczny układ. Jeśli ściany w Twoim domu łączą się pod kątem innym niż prosty lub są łukami, po prostu narysuj linię w poprzek kratki. Nie przejmuj się oknami, meblami, drzwiami i innymi przeszkodami – skoncentruj się na narysowaniu schematu, który będzie obrysem wszystkich pomieszczeń. Podobne rysunki nazywamy PLANAMI lub RZUTAMI.

Jeśli rysowanie mapy domu spodobało Ci się, możesz dorysować kolejne elementy – np. okna, drzwi, meble, grzejniki. Użyj do tego innych kolorów albo wybranych przez siebie znaków. Na koniec wszystkie znaki narysuj też z boku i opisz, co każdy z nich oznacza – to będzie opis przypominający legendę mapy.

MATERIAŁY: kartka w kratkę, podkładka (np. tył bloku technicznego), czarny cienkopis lub ołówek, kredki

ZADANIE 4: Wymiary mojego pokoju

Zmierz pokój, w którym przebywasz najczęściej i narysuj jego schemat.

Zmierz pokój za pomocą miarki i zapisz wymiary wszystkich ścian w centymetrach. Narysuj plan / widok z góry wybranego przez siebie pokoju tak, by rysunek był 10 razy mniejszy niż wybrane przez Ciebie pomieszczenie. Jeżeli np. pokój ma wymiary 500 cm x 300 cm, to Twój rysunek będzie prostokątem o wymiarach 50 cm x 30 cm.

1. Czy dałoby się przestawić meble w wybranym przez Ciebie pokoju? Zmierz je za pomocą miarki i sprawdź, czy mogłyby stać w innych miejscach.
2. Co można zmienić w tym pokoju? Na planie pokoju przedstaw swój pomysł na zmianę ustawienia mebli. Wymiary mebli dostosuj do wymiarów narysowanego pokoju i wytnij je z papieru kolorowego. Takie papierowe meble będzie Ci łatwiej przestawiać w narysowanym pomieszczeniu. Pamiętaj by zaznaczyć na schemacie okna i drzwi.
3. Czy czegoś Ci w tym pomieszczeniu brakuje? A może czegoś jest za dużo?

MATERIAŁY: miarka, linijka, szary papier, ołówek, nożyczki, papier kolorowy

III EDUKACJA SPOŁECZNA

ZADANIE 1: Place miejskie

Przeczytaj tekst, a następnie wykonaj makietę.

Place miejskie od zawsze pełniły bardzo ważne funkcje. Były to miejsca reprezentacyjne. Wiele z nich służyło też handlowi – zarówno na co dzień, jak i okazjonalnie, np. podczas jarmarków. Obecnie place przede wszystkim pełnią funkcję reprezentacyjną, są miejscami spotkań – zarówno mieszkańców, jak i tych, którzy miasta odwiedzają.

Plac Zamkowy w Warszawie – jak wskazuje jego nazwa, znajduje się przy nim zamek. To dawna siedziba królów Polski. W jego sąsiedztwie znajdują się kamienice mieszkalne.

III EDUKACJA SPOŁECZNA

Rynek Wielki w Zamościu – znajduje się na nim ratusz – siedziba władz miejskich – oraz kamienice, które w większości należały do bogatych kupców.

Rynek Główny w Krakowie – Sukiennice, które tu zbudowano, powstały jako miejsce przeznaczone na halę targową. Wieża jest pozostałością ratusza, który kiedyś tu się znajdował.

III EDUKACJA SPOŁECZNA

Plac Kwiatowy w Katowicach – powstał na miejscu dawnego Rynku Kwiatowego. Dziś przede wszystkim pełni rolę miejsca spotkań mieszkańców, a handel odbywa się na parterach sąsiadujących budynków oraz w specjalnie wzniesionych pawilonach.

Plac Teatralny w Warszawie – podkreśla znaczenie Teatru Wielkiego, jego wielkość jest proporcjonalna do gmachu teatru oraz budynku ratusza, który nie pełni dziś swojej pierwotnej funkcji. Obecnie większość placu służy jako parking.

Plac Solidarności w Szczecinie – w dużej części kryje pod sobą obiekt architektury współczesnej: Muzeum Narodowe w Szczecinie – Centrum Dialogu Przetomy. Wartym uwagi elementem otoczenia jest sąsiadujący z placem gmach Filharmonii Szczecińskiej im. Mieczysława Karłowicza.

1. Czy znasz jakiś plac w swojej okolicy? A może plac z któregoś z wycieczek zapadł Ci w pamięć? Jaka była jego funkcja?
2. Czy było na nim dużo roślin dających cień, fontanny, ciekawe budynki, czy może był to plac z pomnikiem upamiętniającym ważne wydarzenie lub osobę?
3. Znajdź cechy wspólne powyższych przykładów placów i takie, które je od siebie różnią. Jakie cechy ma plac wybrany przez Ciebie w Twojej okolicy?
4. Wypisz w punktach, które z tych cech, Twoim zdaniem, powodują, że plac staje się miejscem przyjemnym do odwiedzania go.

Posiłkując się wnioskami z pierwszej części zadania, wykonaj makietę placu miejskiego, na którym chętnie spotkasz się z bliskimi. Zaczynij od ulepienia z plasteliny uproszczonej figury człowieka o wysokości 2 cm. Następnie na podkładce A3 wykonaj makietę placu dopasowanego do wysokości figurki. Pamiętaj, że plac powinien mieć dookoła ściany otaczających budynków lub zieleni, ale także np. otwarcia widokowe. Nie zapomnij przy tym, by na plac prowadziły wejścia.

MATERIAŁY: kartka, długopis, sztywna podkładka A3 (np. tył bloku rysunkowego), blok techniczny, papier kolorowy, nożyczki, klej, plastelina, bibuła, drewniane patyczki np. zapałki bez główek

ZADANIE 2: Reklama w krajobrazie

Przyjrzyj się uważnie poniższym zdjęciom, a następnie odpowiedz na pytania.

1. Czy w Twojej okolicy są budynki, na których znajdują się reklamy?
2. Czy podobają Ci się bardziej przestrzenie z wieloma reklamami, czy bez nich?
3. Czy uważasz, że reklamy na budynkach służą miastom i miejscowościom oraz ich mieszkańcom?

Zapisz swoje odpowiedzi i ich uzasadnienia, a następnie porozmawiaj z rodzicami/opiekunami na temat reklam w Waszej miejscowości.

MATERIAŁY: notatnik i długopis

ZADANIE 3: Moje miejsca

Pomyśl o miejscach, w których bywasz, w których spotykasz się z koleżankami i kolegami, które odwiedzasz, w których się dobrze czujesz, do których lubisz wracać, a następnie wykonaj polecenie.

Wybierz cztery z miejsc, które przyszły Ci na myśl. Wyobraź je sobie po kolei – przypomnij sobie, jak wyglądały, co jest w nich charakterystycznego. Zastanów się, jak się do nich dostać z Twojego domu – czy można tam dojść pieszo, dojechać rowerem, autobusem, a może trzeba jechać samochodem lub koleją? Jeśli w tych miejscach są jakieś ciekawe budynki, przedmioty lub interesująco urządzone przestrzenie, przypomnij sobie ich wygląd.

1. Z kim się spotykasz w narysowanych przez Ciebie miejscach? Wymień osoby, a jeśli potrafisz, podpisz lub narysuj je na swojej mapie.
2. Dlaczego te miejsca są dla Ciebie ważne, co w nich lubisz?
3. Czy są to miejsca ważne tylko dla Ciebie? A może odwiedza je też ktoś inny?
4. Zastanów się, co w tych miejscach robisz?

Spróbuj te miejsca narysować. Podziel kartkę na cztery pola. W każdym polu narysuj, co sobie przypominasz, co Ci się z tymi miejscami kojarzy. Możesz na środku dorysować symbolicznie swój dom oraz trasę lub sposób dotarcia z niego do narysowanych miejsc.

MATERIAŁY: biała kartka A3, ulubione przybory do rysowania

ZADANIE 4: Widok z mojego okna

Podejdź do okna i przyjrzyj się temu, co widzisz.

Zastanów się, co Ci się podoba, a co warto zmienić. Narysuj otoczenie swojego domu w postaci mapy lub widoku z góry. Zaznacz na rysunku miejsca, które według Ciebie mogłyby wyglądać inaczej.

1. Co mogłoby się zmienić?
2. Czy czegoś w tym otoczeniu brakuje?
3. Co można dodać? A co warto usunąć?
4. Co w tym widoku najbardziej Ci się podoba? Dlaczego?
5. Gdzie spotykasz się z rówieśnikami?
6. Które miejsce najbardziej lubisz?
7. Gdzie jest najgoręcej latem?
8. Gdzie najlepiej się schować?
9. Czy widzisz za oknem zieleń?
10. Otwórz okno i zastanów się, co słyszysz. Czy to odgłosy miasta, czy może śpiew ptaków?

Zamknij oczy i wyobraź sobie swój wymarzony widok z okna. Co by się tam znalazło? Uzupełnij mapę swoimi pomysłami.

MATERIAŁY: biała kartka A3, ołówek, kredki

IV
EDUKACJA PRZYRODNICZA

ZADANIE 1: W trosce o wodę

Przeczytaj tekst dotyczący wody w mieście i wykonaj zadania.

W miastach jest coraz mniej terenów przyrodniczych. Zwiększa się liczba budynków oraz przestrzeni takich jak jezdnie czy parkingi, pokrytych materiałami nieprzepuszczającymi wody. To powoduje, że woda z opadów deszczu i topniejącego śniegu nie może wsiąkać w ziemię. Większość jej

splywa ulicami prosto do kanalizacji, a przy bardzo obfitych opadach woda potrafi nawet zalewać duże fragmenty miast. Gdy przez dłuższy czas nie ma deszczu, także pojawiają się problemy. Jednym z nich jest to, że roślinom brakuje wody. Pomóc w zatrzymaniu wody i gromadzeniu jej w gruncie mogą różne rozwiązania, stosowane w projektowaniu naszych miejscowości. Są to np.:

tworzenie zielonych dachów;

zamiana nawierzchni fragmentów dróg na takie, które przepuszczają wodę;

tworzenie w różnych częściach miast tzw. ogrodów deszczowych, które w czasie opadów napełniają się wodą, a gdy deszczu nie ma, mogą być miejscem do zabawy i odpoczynku;

ochrona i sadzenie drzew, a także tworzenie łąk zamiast trawników;

tworzenie rowów odprowadzających wodę.

Sprawdź, jak wygląda sytuacja w Twojej okolicy. Przyjrzyj się otoczeniu swojego domu. Jak myślisz, co dzieje się z wodą, która spada na:

- ◆ drogę pokrytą asfaltem,
- ◆ chodnik z kamiennej kostki,
- ◆ piasek/żwir,
- ◆ trawę lub rośliny,
- ◆ dachy domów.

1. Czy woda od razu wsiąka w te powierzchnie?
2. A może spływa i gromadzi się w jakimś miejscu?
3. Czy zachowa się tak samo po zetknięciu z dachem i łąką?
4. Skąd woda zniknie najszybciej?

Spróbuj przeprowadzić obserwację w deszczowy dzień. Porównaj odpowiedzi na pytania z obserwacjami.

Narysuj w uproszczony sposób fragment swojego najbliższego otoczenia – może to być podwórko lub kawałek terenu w pobliżu wejścia do budynku. Pomyśl, co można zmienić, aby zatrzymać więcej wody na tym terenie i narysuj swoją propozycję. Rysunek zaprezentuj bliskim, porozmawiajcie o tym, czy możliwe byłoby zrealizowanie Twojej propozycji.

MATERIAŁY: biała kartka A3 lub A4, ołówek, kredki lub flamastry

ZADANIE 2: Zieleń wokół nas

Przyjrzyj się zdjęciom, zapoznaj się z informacjami obok, a następnie odpowiedz na pytania i wykonaj polecenie.

Ogród na dachu Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie – przykład oddania na zieleni miejsca, które zostało zabrane pod budowę gmachu. Zielone dachy pełnią szereg pożytecznych funkcji:

- ◆ są miejscem życia ptaków i owadów,
- ◆ zatrzymują duże ilości wód opadowych,
- ◆ sprawiają, że wnętrza budynków są bardziej odporne na hałas z ulicy,
- ◆ pochłaniają kurz i zanieczyszczenia,
- ◆ zmniejszają ilość dwutlenku węgla w powietrzu, produkując tlen,
- ◆ zapobiegają przegrzewaniu budynku i uciekaniu ciepła z jego wnętrza,
- ◆ mogą być atrakcyjnym parkiem lub ogrodem.

IV EDUKACJA PRZYRODNICZA

Central Park w Nowym Jorku – parki są płucami miast, wytwarzają tlen, którym oddychamy. Tworzenie dużych skupisk zieleni, takich jak np. parki, jest dużo bardziej korzystne dla nas i środowiska niż sadzenie pojedynczych drzew i krzewów w rozproszeniu. Drzewa w mieście są również po prostu przyjemne dla oka. Mieszkania z drzewami za oknem cieszą się dużym zainteresowaniem. Niestety, ze względu na to, że w miastach jest mało zieleni, mieszkania z widokiem na park są droższe od innych.

Ogrody nad Zatoką Marina w Singapurze – te wysokie słupy, nazywane superdrzewami, są pokryte roślinnością, która jest domem dla wielu ptaków i owadów. W koronach drzew znajdują się baterie słoneczne wytwarzające prąd. Superdrzewa zatrzymują w sobie także deszczówkę, polepszają jakość powietrza, oczyszczają je i chłodzą.

Zieleń na ulicach miast – zieleń wzdłuż ulic i chodników ma wiele pozytywnych funkcji: zatrzymuje wodę w ziemi, wspomaga naturalną klimatyzację, pochłania zanieczyszczenia powietrza, przez co zapobiega efektowi smogu, daje cień, który jest bardzo potrzebny mieszkańcom, zwłaszcza w upalne lato.

1. Czy podoba Ci się zieleń w Twojej miejscowości?
2. Czy Twoim zdaniem jest jej wystarczająco dużo?

Na podstawie opisów powyższych zdjęć wykonaj makietę miasta pełnego roślin.

MATERIAŁY: podkładka tekturowa A3, pudełka po lekach i produktach spożywczych oklejone lub odwrócone na drugą stronę (tak by nie było widać napisów na opakowaniach), klej, nożyczki, kolorowy papier, liście i gałązki

ZADANIE 3: Gdzie mieszkają zwierzęta?

Zastanów się, czy znasz miejsca, w których mieszkają zwierzęta, a następnie wykonaj polecenia.

Nie tylko ludzie budują domy. Robią to także zwierzęta. Zastanów się, czy wiesz, jak wyglądają schronienia zwierząt. Wymień te, które znasz i dopasuj do nich zwierzęta, które w nich żyją. Jaki dom budują sobie pszczoły, bobry, ptaki? Gdzie mieszkają jeże, gdzie ślimak czy żółw? A gdzie szuka schronienia niedźwiedź?

1. Czy wiesz, z czego zwierzęta budują swoje domy?
2. Czy wiesz, jak długo i czy w tych samych porach roku zwierzęta budują swoje mieszkania?
3. Czy wszystkie budowane są z tych samych materiałów?

Wybierz jeden z tych domów i narysuj go lub odtwórz w postaci makiety.

MATERIAŁY: kartka papieru i ulubione przybory do rysowania lub twarda podkładka i materiały do budowy makiety, np. plastelina, zapałki bez główek, patyczki do szaszłyków, pudełka po produktach spożywczych odwrócone na drugą stronę, klej, nożyczki

ZADANIE 4: Dom w ogrodzie, ogród w domu?

Wyobraź sobie, że jesteś architektem krajobrazu. Zaprojektuj ogród, a następnie wykonaj jego makietę.

KROK 1: Zastanów się, jak duży powinien być ogród w porównaniu do budynku, przy którym się znajduje.

KROK 2: Miejsce przeznaczone na ogród wyłóż folią aluminiową, a następnie zwilżoną watą lub ligniną. Posyp ją nasionami rzeżuchy/sezamu/siemia lnianego.

KROK 3: Makietę umieść przy oknie, żeby padało na nią światło słoneczne.

KROK 4: Pamiętaj, by wyciąć lub narysować na ścianach budynku okna i drzwi oraz by podlewać zieleni w ogrodzie.

KROK 5: Fotografuj codziennie swoją makietę. Obserwuj, jak zieleni rośnie i jak się zmienia w różnych porach dnia.

1. Które fragmenty ogrodu chcesz widzieć z wnętrza swojego domu?
2. W których ścianach powinny być większe okna? Jaki ma to związek ze stronami świata?
3. Czy budynek może mieć dodatkowo zielony dach/werandę/taras?
4. Na podstawie zdjęć i obserwacji zastanów się, która wersja ogrodu podoba Ci się najbardziej. Wolisz mniejszą czy większą ilość zieleni? Dlaczego?

MATERIAŁY: taca/talerz z brzegiem, wata lub lignina, nasiona szybko kiełkujące, np. rzeżuchy, pudełka, tektura, drewniane patyczki, np. zapałki bez główek, folia aluminiowa, nożyczki

V
EDUKACJA PLASTYCZNA

ZADANIE 1: Kolory wokół mnie

Stań na środku swojego pokoju i rozejrzyj się dokoła. Przyjrzyj się kolorom, które Cię otaczają i zastanów się:

1. Czy przeważają barwy ostre, wyraziste, czy może delikatne, subtelne i łagodne?
2. Więcej jest barw ciemnych czy jasnych?
3. Otaczają Cię głównie materiały naturalne czy sztuczne?

Następnie wejdź do innego pomieszczenia – może to być inny pokój, łazienka lub kuchnia. Stań na jego środku i zadaj sobie te same pytania. Czy charakter tego miejsca jest inny niż charakter Twojego pokoju?

Kartkę A3 w układzie poziomym podziel pionową linią na dwie części. Lewą stronę przeznacz na obraz Twojego pokoju, a prawą na obraz wybranego, innego pomieszczenia.

Teraz spróbuj za pomocą plam barwnych pokazać te przestrzenie. Wybierz farby lub kredki w kolorach, które widzisz w pomieszczeniu. Spróbuj zwrócić uwagę na interesujące szczegóły – może w zielonym pokoju leży gdzieś Twoja ulubiona czerwona zabawka i chcesz pokazać ją jako czerwoną plamkę?

Może kuchnia poza naturalnymi, spokojnymi barwami ma jakieś akcenty kolorystyczne: okładki książek kucharskich lub naczynia? Pokaż najpierw obraz swojego pokoju, a następnie wybranego pomieszczenia.

Powstała praca nie musi, a nawet nie powinna przedstawiać niczego konkretnego – najważniejsze są w niej kolory i ich zestawienia. Na koniec porównaj obie strony kartki – czym różnią się od siebie?

MATERIAŁY: biała kartka z bloku technicznego, twarda podkładka pod kartkę, kredki lub farby

ZADANIE 2: Komiks

Narysuj komiks, którego akcja toczy się w miejscowości, w której mieszkasz, a głównymi bohaterami są budynki. Zwróć uwagę:

1. Czego brakuje w Twojej miejscowości, a czego jest za dużo?
2. Co według Twoich bliskich jest problemem, a co plusem mieszkania w tej miejscowości?
3. Czy wszystkie miejsca są tak samo przyjazne?
4. Czy miejscowość jest tak samo przyjazna dla dzieci, osób starszych, osób z niepełnosprawnościami oraz zwierząt i roślin?
5. Niech Twoja historia zakończy się szczęśliwie i miejscowość rozwiąże wszystkie swoje problemy.
6. Bohaterem komiksu możesz być również Ty, Twoi znajomi, bliscy oraz inni mieszkańcy Twojej miejscowości.

MATERIAŁY: białe kartki, kredki, flamastry, ołówek, dziurkacz, wstążka

ZADANIE 3: Paleta barw

Skomponuj własną paletę barw.

Żółty, niebieski i czerwony to trzy kolory podstawowe. Mieszając je ze sobą, możesz uzyskać inne kolory.

KROK 1: Spróbuj na plastikowej tacce lub tekturce tylko z tych trzech wymienionych farb uzyskać następujące kolory: pomarańczowy, fioletowy, zielony.

KROK 2: Teraz wyciśnij białą farbę i spróbuj uzyskać, różowy, brązowy, a także ciemniejsze i jaśniejsze wersje kolorów, które masz już na swojej paletce.

KROK 3: Weź kolejną kartkę i wyobraź sobie, że możesz wybrać nowe kolory dla swojego pokoju. Namaluj, jak mógłby wyglądać. Nowa kolorystyka nie musi oznaczać, że ściany będą malowane różnymi farbami, ale może dotyczyć mebli, zastół lub drobnych elementów wyposażenia.

1. Jakie jeszcze kolory udało Ci się uzyskać? Nazwij je.
2. Użyj na kartce wszystkich uzyskanych przez Ciebie kolorów. Czy możesz je podzielić na dwie grupy – kolory ciepłe i kolory zimne?
3. Dlaczego Twój pokój ma takie, a nie inne kolory?

Namaluj na kolejnych kartkach Twoje kolorystyczne wyobrażenia innych pomieszczeń w domu.

MATERIAŁY: białe kartki, plastikowa tacka lub tekturka do mieszania kolorów, farby plakatowe lub tempery w kolorach: żółtym, niebieskim, czerwonym i białym

ZADANIE 4: Fasady budynków

Wykonaj poniższe polecenia.

FASADA budynku to ściana zewnętrzna wychodząca na ulicę, można ją porównać do twarzy budynku.

KROK 1: Narysuj na osobnych kartkach trzy różne fasady budynków.

KROK 2: Weź kartkę w innym kolorze (np. szarą) i wytnij z niej okna i drzwi, które potem będziesz układać na fasadach swoich budynków. Pamiętaj, że okna mogą mieć różne kształty i rozmiary.

KROK 3: Poukładaj okna i drzwi na każdym z trzech budynków w inny sposób. Gdy kompozycja Ci się spodoba, przyklej te elementy.

1. Który z budynków wydaje Ci się najładniejszy?
2. Który jest najbardziej poważny?
3. A może któryś jest zabawny?
4. Co mogłoby się znajdować w tych budynkach: biuro, urząd, przedszkole, czy coś jeszcze innego?
5. Które budynki mają dużo okien, a które mniej? Dlaczego?
6. Zestaw ze sobą rysunki. Czy takie budynki Twoim zdaniem mogłyby stać obok siebie na jednej ulicy?

MATERIAŁY: trzy białe kartki, papier kolorowy, klej, nożyczki

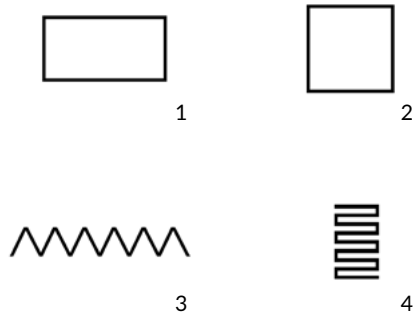
VI
EDUKACJA TECHNICZNA

ZADANIE 1: Budujemy kładki

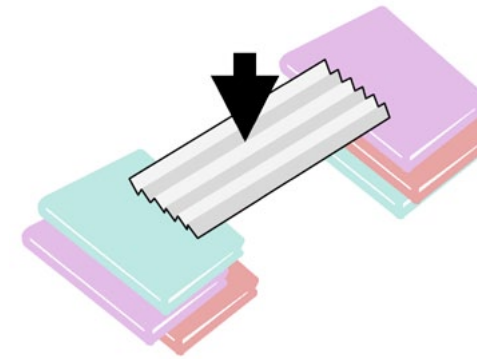
Przeczytaj tekst i przeprowadź doświadczenie.

PRZEKRÓJ to taki rysunek, który pokazuje, jak wyglądałby dany obiekt po przecięciu go na przykład na pół. Od tego, jaki dana rzecz ma przekrój, wiele zależy.

KROK 1: Przygotuj materiały do zadania. Ustaw z książek dwie podpory, między którymi będziesz testować różne rodzaje „kładek”. Złóż, a następnie sklej kartki tak, aby uzyskać przekroje takie, jak na rysunku poniżej (1–4). Kartka papieru będzie zachowywała się inaczej po złożeniu na różne sposoby.

STRZAŁKA SYMBOLIZUJE OBCIĄŻENIE

KŁADKA O PRZEKROJU NR 3

KROK 2: Spróbuj delikatnie po kolei obciążyć pośrodku każdą z kładek małym przedmiotem i obserwuj, jak się zachowują.

KROK 3: Która kładka najlepiej znosi obciążenia, a która nie radzi sobie z ciężarem?

KROK 4: Wybierz dwa przekroje, które najlepiej wytrzymały obciążenie i spróbuj skonstruować kładki z podwójnej lub potrójnej warstwy papieru. Czy możesz teraz zwiększyć obciążenie tych kładek? A może masz pomysł na nowy przekrój, dzięki któremu kładka byłaby w stanie unieść jeszcze większe obciążenie?

MATERIAŁY: książki, białe kartki A4, klej (nie używamy nożyczek!)

ZADANIE 2: Budujemy bazę

Zbuduj swoją bazę. Możesz to zrobić samodzielnie lub z bliskimi.

1. Czy Twoja baza przypomina bardziej dom, namiot, a może ziemiankę lub całkiem inny obiekt? Jakie elementy Twojej bazy sprawiają, że jest ona podobna do tych schronień?
2. Który element bazy był najprostszy w wykonaniu, a który sprawił Ci najwięcej problemów? Czy był to dach, otwory okienne, a może inne elementy?
3. Czy Twoja baza jest bezpieczna i wygodna?
4. Czy przyjemnie spędzasz czas w bazie? Czy nie brakuje Ci światła albo miejsca na zabawki?
5. Czy Twoja baza wytrzymała do następnego dnia?
6. Czy w Twojej bazie zmieści się ktoś jeszcze?

MATERIAŁY: poduszki, koce, śpiwory, prześcieradła, krzesła itp.

ZADANIE 3: Budujemy wieżę

Zbuduj dwie wieże. Pierwszą z nich wykonaj z kartek papieru, posługując się nożyczkami. Drugą tylko z kartek.

1. Budowa której z wież wymagała użycia większej liczby kartek?
2. Spróbuj zmierzyć wysokość wieży, używając sznurka zamiast linijki. Czy wieża, do budowy której zużyto większą ilość papieru jest wyższa? Jeśli nie, jak myślisz, dlaczego?
3. Który ze sposobów budowy był dla Ciebie prostszy i dlaczego?

MATERIAŁY: białe kartki, nożyczki, sznurek

ZADANIE 4: Budujemy dom dla naszych zabawek

Wybierz spośród swoich zabawek (lalek, maskotek, figurek) tę ulubioną i zbuduj dla niej dom. Pamiętaj, że powinien być na tyle duży, by Twoja zabawka mogła w nim zamieszkać.

1. Zastanów się, co najbardziej lubi robić i czego może potrzebować w swoim domu Twoja zabawka?
2. Czy będzie tam mieszkać sama, czy z rodziną? A może będzie zapraszać wielu gości?
3. Czy wystarczy jej jeden pokój, czy może potrzebować większego domu?
4. Zadbaj, by Twoja ulubiona zabawka czuła się w swoim domu jak najlepiej.
5. Nazwij elementy, z których składa się zbudowany dom i określ ich rolę.

MATERIAŁY: kartony, pudełka, kawałki tkanin, papier, plastelina itp.

VII
EDUKACJA JĘZYKOWA

ZADANIE 1: Budynki użyteczności publicznej

Wykonaj zadanie z pomocą słownika.

Miejscowości, w których żyjemy, powinny zaspokajać potrzeby swoich mieszkańców. Celom tym służą m.in. BUDYNKI UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ. W tabeli wymieniono nazwy takich budynków. Przetłumacz je na język angielski i przejdź do kolejnej części zadania.

szkoła	komisariat	dworzec
muzeum	sklep	urząd miasta
straż pożarna	kino	restauracja
fabryka	galeria sztuki	teatr
szpital	stadion	basen
biblioteka	przedszkole	dom kultury

Na kartce papieru narysuj 6 kółek i ponumeruj je od 1 do 6. Odpowiedz na pytania, tworząc zbiory poznanych słów w kółkach o odpowiednim numerze pytania.

1. Które z tych miejsc są dla Ciebie najważniejsze?
2. Które z tych miejsc mogą służyć uczeniu się?
3. W których z tych miejsc możesz odpocząć?
4. W których z tych miejsc można coś kupić?
5. Które z tych miejsc powinny znaleźć się w centrum miasta lub miejscowości, w której mieszkasz?
6. Które służą utrzymaniu porządku i bezpieczeństwa?

Zastanów się nad tytułami zbiorów, przetłumacz je na język angielski i podpisz każdy zbiór.

MATERIAŁY: biała kartka A4, długopis, kredki lub flamastry, słownik

ZADANIE 2: Nauka słówek z pomocą fiszek

Czy wiesz, czym są fiszki? Fiszki ułatwiają zapamiętywanie różnych nowych informacji. Sprawdzają się doskonale w nauce słówek. Powycinaj z kartonu prostokąty o wymiarach 9 cm na 3 cm. Z jednej strony napisz wyraźnie przetłumaczone słowo, z drugiej narysuj to, co ono oznacza.

ściana	rynna	drewno	wieżowiec	mieszkanie
podłoga	balkon	stal	wieża	dom
dach	komin	cegła	most	ogród

1. Czy łatwo było zapamiętać znaczenie nowych wyrazów?
2. Jakie jeszcze słowa kojarzą Ci się z architekturą?

Jeśli masz ochotę, przygotuj kolejne fiszki.

MATERIAŁY: kartki z bloku technicznego, słownik, kredki, flamastry, kolorowe długopisy

ZADANIE 3: Moja pocztówka

Wykonaj polecenie i odpowiedz na pytania.

Języka angielskiego używa się w wielu krajach, m.in. w Wielkiej Brytanii, USA, Australii, ale też w Indiach czy Republice Południowej Afryki. Czy z tymi krajami kojarzą Ci się jakieś budynki lub miejsca?

KROK 1: Przygotuj przybory do rysowania oraz wyszukaj z pomocą bliskich lub książek listę ciekawych budynków i miejsc z krajów anglojęzycznych.

KROK 2: Kartkę z bloku technicznego podziel nożyczkami, tak by powstałe kartki były mniej więcej wielkości pocztówek.

KROK 3: Na każdym z tak przygotowanych kawałków papieru zaprojektuj pocztówkę, na której będą znajdowały się wybrane przez Ciebie budynki lub miejsca (jedna pocztówka to jeden budynek/miejsce), które znajdują się w krajach anglojęzycznych.

KROK 4: Pamiętaj, że obiekty, które znajdują się na pocztówkach, muszą zostać podpisane na odwrocie.

1. Z czego jest zbudowana wybrana przez Ciebie budowla, jakie elementy składają się na wybrane miejsce?
2. W jakiej miejscowości oraz kraju znajdują się wybrane przez Ciebie miejsca?

MATERIAŁY: blok techniczny A4, ulubione przybory do rysowania, słownik

ZADANIE 4: W moim pokoju

Wykonaj polecenie i odpowiedz na pytania.

KROK 1: Rozejrzyj się po swoim pokoju i wypisz na kartce nazwy mebli i innych przedmiotów, które się w nim znajdują.

KROK 2: Na karteczkach samoprzylepnych napisz nazwy przedmiotów w języku angielskim i przyklej je na danej rzeczy.

KROK 3: Codziennie przypominaj sobie słowa, spoglądając na wybrane przedmioty podpisane karteczkami.

1. Czy w ten sposób łatwo było zapamiętać nowe słowa?
2. Czy zechcesz wykorzystać tę metodę do poznania wyposażenia innych pomieszczeń w domu?
3. Czy tę metodę możesz przekształcić, by pomogła Ci zapamiętywać nie tylko nowe słówka?

MATERIAŁY: kartka, długopis, karteczki samoprzylepne, słownik

Źródła zdjęć i ilustracji:

1. Rozdział I
Zadanie 4: Astrid Lindgren, Dzieci z Bullerbyn, Nasza Księgarnia, Warszawa 2012; ilustracja z książki: Hanna Czajkowska.
2. Rozdział II
Zadanie 1: opracowanie Gabriela Chechtacz
Zadanie 2
zdjęcie nr 1: Softeis, Wikipedia
(https://pl.wikipedia.org/wiki/Krzywa_Wie%C5%BCa_w_Pizie#/media/Plik:Leaning_Tower_of_Pisa.jpg dostęp 26 kwietnia 2020)
zdjęcie nr 2: I.S. Kopytov, Wikipedia
(https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:%D0%9C%D0%93%D0%A3,%D0%B2%D0%B8%D0%B4_%D1%81_%D0%B2%D0%BE%D0%B7%D0%B4%D1%83%D1%85%D0%B0.jpg dostęp 26 kwietnia 2020)
zdjęcie nr 3: 123rf, wyborcza.pl
(<https://wyborcza.pl/51,75399,18373169.html?i=1> dostęp 7 maja 2020)
zdjęcie nr 4: Marcin Konsek, Wikipedia
([https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:2016_Rangun,_Pagoda_Szwedagon_\(023\).jpg](https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:2016_Rangun,_Pagoda_Szwedagon_(023).jpg) dostęp 26 kwietnia 2020)
zdjęcie nr 5: WP gadżetomania
(<https://gadzetomania.pl/6144,40-niesamowitych-kosciolow-i-kaplic> dostęp 26 kwietnia 2020)
zdjęcie nr 6: Eleni Mavrandoni, Onet Podróże
(<https://podroze.onet.pl/ciekawe/10-najbardziej-niezwyklych-budynkow-na-swiecie/yx5bztj#slajd-6> dostęp 26 kwietnia 2020)
3. Rozdział III
Zadanie 1
zdjęcie nr 1: Adrian Grycuk, Wikipedia
(https://pl.wikipedia.org/wiki/Plac_Zamkowy_w_Warszawie dostęp 27 kwietnia 2020)
zdjęcie nr 2: Maciej Ukleja, Wikipedia
([https://pl.wikipedia.org/wiki/Rynek_Wielki_\(Zamo%C5%9B%C4%87\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Rynek_Wielki_(Zamo%C5%9B%C4%87)) dostęp 27 kwietnia 2020)
zdjęcie nr 3: Jorge Lascar, Wikipedia
(https://pl.wikipedia.org/wiki/Rynek_G%C5%82%C3%B3wny_w_Krakowie dostęp 27 kwietnia 2020)
zdjęcie nr 4: Dawid Chalimoniuk, „Gazeta Wyborcza” Katowice
(https://katowice.wyborcza.pl/katowice/1,35063,18120919,Brak_zieleni_i_halas__ale_rynek_i_Mariacka_sie_podobaja.html dostęp 27 kwietnia 2020)
zdjęcie nr 5: Adrian Grycuk, Wikipedia
(https://pl.wikipedia.org/wiki/Plac_Teatralny_w_Warszawie dostęp 27 kwietnia 2020)
zdjęcie nr 6: Jarosław Syrek, Sztuka Architektury
(<https://sztuka-architektury.pl/article/3220/centrum-dialogu-przelomy-otwarte> dostęp 27 kwietnia 2020)
Zadanie 2:
zdjęcie nr 1, 3, 5: Gregor Graf, warszawa.naszemiasto.pl
(https://warszawa.naszemiasto.pl/warszawa-bez-reklam-zobaczcie-niesamowite-zdjecia/ga/c22017096/zd/6877336?fbclid=IwAR3RDCFU_34qtS26UbnkqexAM0RCIWNyHJeWXNYbwoKIM5A4zLWYKDdpc dostęp 6.05.2020)
zdjęcie nr 2: Wojciech Wagner, warszawanaszemiasto.pl
(<https://warszawa.naszemiasto.pl/warszawska-reklamoza-nielegalne-nosniki-balagan-reklamowy-i/ar/c3-4702571> dostęp 23 kwietnia 2020)

zdjęcie nr 4: Kudak, transport-publiczny.pl

(<https://www.transport-publiczny.pl/wiadomosci/warszawa-al-jerozolimskie-bardziej-przyjazne-pieszym-1192.html> dostęp 6.05.2020)

zdjęcie nr 6:

Franciszek Mazur, warszawa.wyborcza.pl (https://warszawa.wyborcza.pl/warszawa/1,34862,9853535,Hala_Mirowska_juz_jak_nowa__Ale_ta_przybudowka___html dostęp 23 kwietnia 2020)

4. Rozdział IV

Zadanie 1

zdjęcie nr 1: architecturetoday.co.uk

(<https://www.architecturetoday.co.uk/why-green-and-blue-roofs-appeal-to-planners/> dostęp 27 kwietnia 2020)

zdjęcie nr 2: sitephocus.com

(<https://www.flickr.com/photos/sitephocus/2629052621/in/photostream/> dostęp: 26.05.2020)

zdjęcie nr 3: cedstone.co.uk

(<https://www.cedstone.co.uk/commercial-projects/granite/dogs-head-street?fbclid=IwAR14Bd3S-L0LhYxPxnT04ln4d7GOSYxYm1sgfbn6Pc87JqtGpAmWhLqux4c> dostęp 20 maja 2020)

zdjęcie nr 4: radomsko.naszemiasto.pl

(<https://radomsko.naszemiasto.pl/kwietne-laki-w-radomsku-naturalne-oczyszczanie-powietrza-i/ga/c1-7531979/zd/50857795> dostęp 8 maja 2020)

zdjęcie nr 5: svrdesign.com

(<http://www.svrdesign.com/blog/2014/12/innovation-that-infiltrates-21st-street-recognized-for-pioneering-sustainability> dostęp 26.05.2020)

Zadanie 2:

zdjęcie nr 1: Ewelina Wojcik, marki.naszemiasto.pl

(<https://marki.naszemiasto.pl/weekend-nad-wisla-co-robic-w-wolne-dni-w-warszawie-sprawdz/ga/c8-4606693/zd/31423145> dostęp 6 maja 2020)

zdjęcie nr 2: businessinsider.com.pl

(<https://businessinsider.com.pl/lifestyle/podroze/singapur-i-gardens-by-the-bay-zdjecia-niezwyklego-ogrodu/28xsm2w> dostęp 23 kwietnia 2020)

zdjęcie nr 3: Alfred Hutter, wikipedia.pl

([https://pl.wikipedia.org/wiki/Central_Park#/media/Plik:New_York_City-Manhattan-Central_Park_\(Gentry\).jpg](https://pl.wikipedia.org/wiki/Central_Park#/media/Plik:New_York_City-Manhattan-Central_Park_(Gentry).jpg) dostęp 23 kwietnia 2020)

zdjęcie nr 4: materiały prasowe, lodz.naszemiasto.pl

(<https://lodz.naszemiasto.pl/zielone-polesie-ulice-ogrody-na-starym-polesiu-w-lodzi/ga/c4-3666100/zd/19209122> dostęp 6 maja 2020)

5. Rozdział VI

Zadanie nr 1: opracowanie Gabriela Chechłacz

Autorzy:

Gabriela Chechłacz, Paulina Niemczyk, Mateusz Potemski, Katarzyna Żaczek

Korekta merytoryczna:

Aleksandra Chrzanowska, Dariusz Śmiechowski, Joanna Zwolińska

Redakcja i korekta językowa:

Iwona Hardej

Skład:

Marcin Grohs

Zbiór zadań został przygotowany na zlecenie Narodowego Centrum Kultury,
organizatora programu Archi-przygody.

Warszawa 2020

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY